

летъ. То бѣ обезличио всички ония качества, които въ миналото го бѣха издигнали като голѣма сила на Балканитѣ.

Лукавитѣ грѣцки калугери отъ „Фенеръ“, които умѣха да претопяватъ чужди народи, схванаха това тежко положение на българския народъ. Тѣ искаха да го завладѣятъ духовно. Тѣ впиха своитѣ хищни смукала въ неговата снага и заедно съ политическитѣ му потисници, турцитѣ, изсмукваха неговитѣ жизнени сокове.

И когато враговетѣ на нашия народъ смѣтаха, че той е вече погребанъ и се готвѣха да турятъ кръстъ на неговото сѣществуване, като грѣмъ отъ ясно небе се разнесе надъ главитѣ имъ будниятъ гласъ на отца Паисия Хилендарски, който призоваваше българитѣ къмъ пробуждане и борба противъ погрѣчването: „О неразумни юроде! казва той, поради что се срамишъ да се наречешъ болгаринъ! Или не сж имали болгари царство и господарство?... Отъ что се ти, наразумне, срамишъ отъ своя родъ и влачишъ се на чужди езикъ?“

Още отъ идването на турцитѣ въ Европа отъ всички християнски народи въ турската империя най-добре били поставени гърцитѣ. Тѣ имали голѣмо влияние върху централното управление на държавата и неговитѣ разклонения. Християнинътъ могълъ да намѣри защита на своитѣ интереси само като се гърчеелъ. Думитѣ на отца Паисия, съ които той жигосва българитѣ, отстѣпници отъ своята народностъ, сж най-добри доказателства за това. Тия, пълни съ укоръ, думи, сж отправени къмъ ония българи, които, за да запазятъ доброто положение, както сж изисквали интереситѣ имъ, се срамили да се наричатъ българи. Забогатѣлиятъ българинъ — търговецъ или занаятчия — нѣмалъ интересъ да се числи къмъ една потисната народностъ, каквато била българската. Той си прикачвалъ името „елинъ“ (грѣкъ), приемалъ грѣцкия езикъ, на който тогава се извършвала главно и търговията, забравялъ своя родъ и ставалъ неговъ най-върлъ гонителъ. А такива родостѣпници не ще сж били малко, за да обърнатъ вниманието на отца Паисия и да предизвикатъ възмущението му. Повечето отъ заможнитѣ българи въ градоветѣ, особено отъ Македония и Тракия, които въ ония времена въртѣли оживѣна търговия съ Цариградъ и грѣцкитѣ острови по Бѣло море, както и съ градоветѣ по брѣговетѣ на Мала-Азия, се гърчеели.